

Duitsland biedt creatieve zzp'ers zekerheid

Zo doen ze dat in Duitsland

Achtergrond - 16 februari 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

In de aanloop naar de verkiezingen praat Nederland over een verplichte verzekering voor zzp'ers. In Duitsland bestaat zoiets al voor zelfstandige kunstenaars en publicisten. Zij zijn via de Künstlersozialkasse verzekerd voor hun pensioen, in geval van ziekte en bij arbeidsongeschiktheid.

Na zijn studie literatuurwetenschap ging Robert Schieding aan de slag als redacteur bij een uitgeverij in Berlijn. Een vaste baan kon die hem helaas niet bieden. "Om mijn werk te blijven doen, was het noodzakelijk dat ik zzp'er werd," zegt hij. Voor veel Nederlandse ondernemers in de creatieve sector is dit een herkenbare keuze. Met één belangrijk verschil: Duitsland heeft voor freelance kunstenaars en publicisten een verplichte verzekering. Via de [Künstlersozialkasse \(KSK\)](#) zijn zij verzekerd voor hun pensioen, bij ziekte en bij arbeidsongeschiktheid.

"Zonder de KSK had ik me niet kunnen veroorloven zzp'er te worden," zegt Schieding. Een particuliere ziektekostenverzekering kost voor zzp'ers in Duitsland minstens 370 euro per maand, afhankelijk van hun inkomen. De kosten voor de pensioenverzekering komen daar nog eens bovenop. Van die kosten betaalt de Künstlersozialkasse voor haar leden de helft. Creatieve zzp'ers krijgen via de Künstlersozialkasse dus dezelfde verzekeringen als hun collega's met een vaste baan, voor wie de werkgevers de helft van de verzekeringen betalen.

Zo doen ze dat in Duitsland

In de serie 'Zo doen ze dat in Duitsland' laat Duitslandweb zien hoe ze in Duitsland omgaan met actuele kwesties die in Nederland ook spelen

Creatieve zelfstandigen kunnen via de KSK ook een extra bijdrage betalen, zodat ze bij ziekte gedurende de eerste zes weken een uitkering krijgen. Na die zes weken krijgen zowel freelancers als werknemers ziekingeld. Wie een vaste baan heeft, krijgt gedurende de eerste zes weken van zijn ziekte doorbetaald van zijn werkgever.

Belangrijk is ook dat freelancers die via de KSK verzekerd zijn, ook na hun pensioen recht hebben op een wettelijke ziektekostenverzekering. Voor zzp'ers uit andere branches bestaat in Duitsland overigens geen speciale regeling.

KSK is groeiend succes

Het budget van de Künstlersozialkasse bestaat voor 20 procent uit subsidie van de overheid, en voor 30 procent uit bijdragen van de opdrachtgevers van creatieve zzp'ers. De andere helft betalen de zzp'ers zelf. De KSK werd in 1983 opgericht, nadat uit onderzoek was gebleken dat zelfstandige kunstenaars en publicisten het moeilijker hadden dan andere beroepsgroepen. In 1992, het eerste jaar dat ook kunstenaars uit het voormalige Oost-Duitsland lid konden worden, had de KSK ruim 58.000 leden. In 2015 waren dat er meer dan 184.000.

'Zonder de KSK had ik het me niet kunnen veroorloven zzp'er te worden'

Die toename wordt volgens KSK-woordvoerder Monica Heinzelmann niet veroorzaakt door een stijging van het aantal zzp'ers. Sinds 2012 neemt hun aantal in Duitsland juist af, waarschijnlijk omdat er meer vaste banen zijn, blijkt uit een [onderzoek van het Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung \(DIW\)](#). Heinzelmann: "De meesten van onze leden hebben beroepen die je alleen als zelfstandige kunt uitoefenen. Zonder de KSK zouden ze waarschijnlijk een ander beroep moeten kiezen."

Dat de KSK meer leden heeft, komt volgens Heinzelmann doordat de Künstlersozialkasse bekender is geworden onder kunstenaars en publicisten. Daarnaast breidt het aantal beroepen dat voor de KSK in aanmerking komt zich uit. Ook schrijvers van internetteksten en vormgevers van apps - beroepen die tien jaar geleden nog niet bestonden - komen in aanmerking voor de KSK. "Als er nieuwe creatieve beroepen bijkomen, toetsen wij of het om een kunstzinnige bezigheid gaat of niet," zegt Heinzelmann. Soms gaat dat via de rechtbank, zoals in 2014, toen een docente voor jazzdance en hiphop na jaren procederen gelijk kreeg. Haar beroepsgroep is nu ook in de KSK opgenomen.

Bedrijven vinden KSK te duur

Het groeiende aantal leden leidt wel tot een discussie over de kosten van de KSK. De bijdrage die opdrachtgevers aan de KSK betalen, steeg van 3,9 procent van het honorarium in 2012 naar 5,2 procent in 2014. '[Bedrijfsleven loopt te hoop tegen de Künstlersozialkasse](#)', kopte de FAZ in augustus vorig jaar. Bedrijven vinden vooral de kosten voor het papierwerk dat de bijdrage met zich meebrengt

te hoog. Volgens een berekening van de Hessische ondernemersvereniging betalen ze per euro honorarium voor een zzp'er een euro extra voor de KSK. De vereniging wil dat kunstenaars de bijdrage zelf betalen, en anders hoort de KSK te worden afgeschaft.

Bedrijven vinden vooral de kosten voor het papierwerk dat de bijdrage met zich meebrengt te hoog

Sinds begin 2015 wordt bij veel meer bedrijven gecontroleerd of ze de bijdrage voor de KSK betalen. Tot eind 2014 controleerde de Duitse pensioenverzekering (DRV), die voor de controle verantwoordelijk is, 70.000 bedrijven per jaar, nu zijn dat er 400.000. Die intensivering van de controles moest de bijdrage voor opdrachtgevers laten dalen, legt Heinzemann uit. Dat is gelukt: sinds januari van dit jaar bedraagt de bijdrage nog maar 4,8 procent.

Schieding koos uiteindelijk voor een vaste baan bij een reclamebureau. "Freelancen was toch niet wat ik wilde," zegt hij. "Je moet altijd nieuwe opdrachten zoeken, er achteraan zitten." Wel doet hij naast zijn werk een deeltijdstudie creatief schrijven. Hij hoopt in de toekomst op een baan waarin hij meer van zijn creativiteit kwijt kan.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/20249/duitsland-biedt-creatieve-zzpers-zekerheid>